

BIJLAGE I BEGRIPPENLIJST

Bij het toezichtsrapport over de aansturing van de inlichtingendiensten bij de politie en de KMar door de AIVD en de MIVD

CTIVD nr. 76

Vastgesteld op 21 december 2023

Commissie van Toezicht
op de Inlichtingen- en
Veiligheidsdiensten

Begrippenlijst

Deze lijst licht een aantal begrippen toe die worden gebruikt in het toezichtsrapport. De CTIVD streeft bij de gegeven omschrijvingen geen volledigheid na, maar tracht de lezer een zo concreet mogelijk beeld te geven van de betreffende begrippen.

Algemene bepalingen van gegevensverwerking

Algemene regels over het verwerken van (persoons)gegevens door de inlichtingen- en veiligheidsdiensten. Deze bepalingen, zoals doelbinding en noodzakelijkheid, zijn in de Wiv 2017 neergelegd in paragraaf 3.1.

Algemene bevoegdheid

Bevoegdheden die de AIVD en de MIVD kunnen inzetten ten behoeve van hun taakstelling, niet zijnde bijzondere bevoegdheden. Voor het inzetten van deze bevoegdheden is geen toestemming benodigd van de Toetsingscommissie Inzet Bevoegdheden (TIB). Dit is neergelegd in paragraaf 3.2 van de Wiv 2017.

Autorisatie

Van een bevoegd gezag verkregen toestemming voor het verrichten van een bepaalde handeling, met inbegrip van de wijze waarop dit in geautomatiseerde systemen is geregeld.

Bijzondere bevoegdheid

Een bevoegdheid van de dienst waarin een specifieke inbreuk op de fundamentele rechten van de burger is geregeld, alsmede de voorwaarden waaronder deze mag worden toegepast. De toepassing van een bijzondere bevoegdheid heeft veelal een heimelijk karakter. Voorbeelden van bijzondere bevoegdheden zijn observeren, tappen en hacken. De bijzondere bevoegdheden zijn neergelegd in paragraaf 3.2.5 van de Wiv 2017.

Bijzondere Dienst (BD)

De Bijzondere Dienst (BD) is een afdeling van de Koninklijke Marechaussee. Zij kunnen (onder aansturing van de AIVD of de MIVD en handelend binnen de Wiv 2017) onderzoek doen wanneer dit zich richt op het onderkennen van dreigingen tegen de nationale veiligheid.

Bulkdataset

Een grote gegevensverzameling waarvan het merendeel van de gegevens betrekking heeft op organisaties en/of personen die geen onderwerp van onderzoek van de diensten zijn en dat ook nooit zullen worden.

CT-Infobox

De Contra Terrorisme Infobox (CT-Infobox) is een samenwerkingsverband van partijen binnen het veiligheids-, opsporings- en inlichtingendomein. In de CT-Infobox wordt informatie over netwerken en personen die betrokken zijn bij terrorisme bijeengebracht, vergeleken en beoordeeld. Het bestaat op dit moment, naast de AIVD en de MIVD, uit (de Landelijke Eenheid van) de politie, de Koninklijke Marechaussee (KMar), de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND), de Fiscale Inlichtingen- en opsporingsdienst (FIOD), het Openbaar Ministerie (OM), de Financial Intelligence Unit Nederland (FIU-NL), de Nederlandse Arbeidsinspectie (voorheen: Inspectie SZW) en de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (NCTV).

Gegevensverwerking

Elke handeling of elk geheel van handelingen met betrekking tot gegevens, waaronder in ieder geval het verzamelen, vastleggen, ordenen, bewaren, bijwerken, wijzigen, opvragen, raadplegen, gebruiken, verstrekken door middel van doorzending, verspreiding, of enige andere vorm van terbeschikkingstelling, samenbrengen, met elkaar in verband brengen, alsmede het afschermen, uitwissen of vernietigen van gegevens (artikel 1 sub f Wiv 2017).

Geïntegreerde Aanwijzing (GA)

De Geïntegreerde Aanwijzing (GA) is een aanwijzing van de Raad voor Veiligheids- en Inlichtingendiensten, een onderraad van de ministerraad. De aanwijzing is richtinggevend voor de onderzoeken die de AIVD en de MIVD uitvoeren. Deze wordt eens in de vier jaar vastgesteld. De onderzoeksprioriteiten worden aangewezen door de verantwoordelijke ministers van de ministeries die het meest gebruikmaken van AIVD- en MIVD-informatie. Het opstellen van de GA gebeurt in overleg tussen de ministeries en de AIVD en de MIVD. De uitwerking van de onderzoeksthema's en de prioritering is opgenomen in de bijlage bij de GA, die staatsgeheim is.

Inlichtingendienst (ID)

In het kader van dit rapport wordt met inlichtingendienst (ID) bedoeld op onderzoek (onder aansturing van de AIVD of de MIVD en handelend binnen de Wiv 2017) dat zich richt op het onderkennen van dreigingen tegen de nationale veiligheid. Deze activiteiten worden door de politie en de KMar verricht in het kader van artikel 91 Wiv 2017. ID'en kunnen worden gezien als vooruitgeschoven posten van de AIVD en de Bijzondere Dienst (BD) tevens van de MIVD. Er zijn veertien ID'en. Naast de ID'en van de tien politie-eenheden gaat het om de ID van de Landelijke Eenheid en van het Korps Politie Caribisch Nederland. Voorts zijn er de ID Financiën en de BD van de KMar.

Inzetverzoek	Het inzetverzoek wordt op verzoek van een inlichtingenteam van de AIVD of de MIVD uitgevoerd door een ID of de BD. Het gaat dan bijvoorbeeld om het verlenen en zo nodig duiden van informatie waartoe de ID bij de moederorganisatie toegang tot heeft.
Koninklijke Marechaussee (KMar)	De Koninklijke Marechaussee is een krijgsmachtdeel en valt onder het ministerie van Defensie.
Nationale Politie	De Nationale Politie is het landelijke politiekorps waaronder alle politie-eenheden vallen, waaronder de tien regionale eenheden.
Onrechtmatig	Bij het oordeel onrechtmatig is er sprake van strijdigheid met wet- en regelgeving. Deze wet- en regelgeving bestaat uit de Wiv 2017, jurisprudentie en door de ministers naar aanleiding van eerdere toezichtsrapporten overgenomen aanbevelingen. Bij de beoordeling wordt rekening gehouden met de aard van de belangen waarop een inbreuk wordt gemaakt en met de ernst van de inbreuk.
Onzorgvuldig	Bij het oordeel onzorgvuldig is er sprake van een tekortkoming in beleid, werkwijze of processen die (toekomstige) onrechtmatigheden in de hand kan werken.
Open bron	Een voor eenieder toegankelijke informatiebron die zonder meer kan worden geraadpleegd en waarvoor geen drempels bestaan. Een bron is 'open', wanneer de verspreider (het medium) de informatie publiekelijk toegankelijk heeft gemaakt.
Regionaal onderzoek	Regionaal onderzoek wordt door ID'en uitgevoerd en kan voortkomen uit meldingen uit de scanfunctie of op basis van hypothesen van normbeelden van de regionale situatie.
Scanfunctie	De scanfunctie is een taak die wordt uitgevoerd door de ID'en en zien op het in de eenheid of op het taakveld voortdurend signaleren van mogelijke dreigingen tegen de nationale veiligheid.
Taakuitvoering	De uitvoering van de taken zoals die zijn omschreven in artikel 8 lid 2 Wiv 2017 (AIVD) respectievelijk artikel 10 lid 2 Wiv 2017 (MIVD).
Toestemmingsverzoek	Het document waarin toestemming voor de inzet van de bijzondere bevoegdheid gemotiveerd wordt verzocht aan de daarvoor verantwoordelijke autoriteit.
Teams Openbare Orde Inlichtingen (TOOI)	De TOOI werken onder gezag van een burgemeester en staan onder leiding van een politie-eenheid. In 2016 werd de scheiding van de taken tussen nationale veiligheid en openbare orde doorgevoerd en sindsdien maken de TOOI geen deel meer uit van de (Regionale) Inlichtingendiensten.

Vernietigen

Na vernietiging zijn de desbetreffende gegevens definitief en onomkeerbaar uit de systemen en/of de gegevensdragers waarop ze zijn vastgelegd verdwenen. Dat wil zeggen dat deze gegevens, in tegenstelling tot verwijderde gegevens, nimmer meer kunnen worden gebruikt voor enig onderzoek.

Verwijderen

Het ontoegankelijk maken van gegevens voor een of meerdere personen. Daar waar het proces van vernietigen onomkeerbaar is, is dit bij verwijderen niet het geval.

Wiv 2017

Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten 2017. Deze wet is op 1 mei 2018 in werking getreden. Door middel van de Wijzigingswet Wiv 2017 is de wet op enkele onderdelen verduidelijkt of aangepast. Deze wijzigingen zijn op 15 juli 2021 in werking getreden.

Zorgplicht

Wettelijke verplichting die de diensthoofden hebben om ervoor zorg te dragen dat er technische, personele en organisatorische maatregelen zijn en worden getroffen om de onder hen ressorterende medewerkers rechtmatig hun taken met betrekking tot gegevensverwerking te laten uitvoeren en daar voortdurend controle op uit te oefenen. De zorgplicht ziet ook op de bevordering van de juistheid en de volledigheid van de gegevens die worden verwerkt en de kwaliteit van de gegevensverwerking (artikel 24 Wiv 2017).

Oranjestraat 15, 2514 JB Den Haag
Postbus 85556, 2508 CG Den Haag

T 070 315 58 20

E info@ctivd.nl | www.ctivd.nl